

НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

ПДАУ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

Кафедра селекції, насінництва і генетики

**МАТЕРІАЛИ ІV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**“СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТА ДОСЯГНЕННЯ
СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР”**

м. Полтава, 31 березня 2026 р.

УДК 631.527: 631.53

Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (31 березня 2026 року) / Редкол.: М.М. Маренич (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2026. 176 с.
<http://doi.org/10.5281/zenodo.20050879>

У збірнику тез наведено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету, а також здобувачів та науковців науково-дослідних установ НААНУ та закладів вищої освіти МОН України.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Маренич М.М. – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор с.-г. наук, професор;

Юрченко С.О. – завідувач кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Тищенко В.М. – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор с.-г. наук, професор;

Білявська Л.Г. – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор с.-г. наук, професор;

Кулик М.І. – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор с.-г. наук, професор;

Шокало Н.С. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Баган А.В. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Рибальченко А.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Криворучко Л.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Барат Ю.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент.

Рекомендовано до друку засіданням вченої ради Навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 9 від 27 квітня 2026 року.

ISBN 978-617-8797-29-4

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ У СЕЛЕКЦІЇ РОСЛИН

Самородов В. М., Чеботарьова Л. В. АКАДЕМІК МИКОЛА ГРИШКО (1901–1964) – ПОСТАТЬ, ОСЯЯНА ТВОРЧИМ ГОРІННЯМ	8
Самородов В. М., Шиян О. О. Є. С. ГУРЖІЙ (1906-1983): З ПЛЕЯДИ МАЙСТРІВ-СЕЛЕКЦІОНЕРІВ	11
Самородов В. М., Шиян О. О. ВИЗНАНИЙ СЕЛЕКЦІОНЕР І ОСВІТЯНИН: ДО 75-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА ТИЩЕНКА	14
Шокало Н. С. ШЛЯХ ТА ДОСЯГНЕННЯ ВИДАТНОГО СЕЛЕКЦІОНЕРА	17
Вергунов В. А. КУЛЬТУРА РИЦИНИ В ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ УРОДЖЕНЦЯ ПОЛТАВЩИНИ, АКАДЕМІКА В. Г. РОТМІСТРОВА (ДО 160-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)	19
Олешко Я. В. ШТУЧНИЙ ДОБІР ЯК ОСНОВНИЙ МЕТОД СЕЛЕКЦІЇ РОСЛИН: ІСТОРІЯ ТА ЗНАЧЕННЯ	24
Білявська Л. Г., Мудряк М. О. РОЗВИТОК НАСІННИЦТВА СОЇ В УКРАЇНІ	26

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ. ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ МЕТОДІВ У ТЕХНОЛОГІЯХ СЕЛЕКЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ПОЛЬОВИХ КУЛЬТУР

Барилко М. Г., Захаренко В. А. ЕЛЕМЕНТИ МЕТОДИКИ ГІБРИДИЗАЦІЇ ГОРОШКУ ПОСІВНОГО (ЯРОГО)	29
Білинська О. В., Усова З. В., Реліна Л. І., Богуславський Р. Л., Усова Н. О. РІЗНОМАНІТТЯ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДУ <i>Aegilops</i> spp. ЗА СПЕКТРАМИ ЗАПАСНИХ БІЛКІВ ЕНДОСПЕРМУ	31
Чернобай С. В., Рябчун В. К., Мельник В. С., Капустіна Т. Б., Щеченко О. Є. ДЖЕРЕЛА ЦІННИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОЗНАК ТРИТИКАЛЕ У СЕЛЕКЦІЙНИХ РОЗСАДНИКАХ ПЕРШОГО ТА ДРУГОГО РОКУ	35
Чернобай Ю. О., Рябчун В. К., Кузьмишина Н. В., Шиянова Т. П. ЗБЕРІГАННЯ НАСІННЯ ЗРАЗКІВ ПОМІДОРА ЇСТИВНОГО У КОНТРОЛЬОВАНИХ УМОВАХ	38
Чернищенко П.В., Скидан В.О., Глибокий О.М., Шелякін В.О. ВИЗНАЧЕННЯ АДАПТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СЕЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ СОЇ ЗА УРОЖАЙНІСТЮ ТА СТАБІЛЬНІСТЮ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ НАСІННЯ	40

Горбачова С. М., Горлачова О. В., Пономаренко Н. С. РЕЗУЛЬТАТИ СЕЛЕКЦІЇ ПРОСА НА СТІЙКІСТЬ ДО ПОСУХИ ТА ВИСОКУ ПРОДУКТИВНІСТЬ І ЯКІСТЬ	43
Філоненко С. В., Крупський В. К., Беззубенко Я. О. ОПТИМІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НАСІННИКІВ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ ЗА ВПРОВАДЖЕННЯ РІЗНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ЕЛЕМЕНТІВ	45
Nazarenko M. M., Izhboldin O. O. GENOTYPE VARIATION OF WINTER WHEAT YIELD	48
Nazarenko M. M., Okselenko O. M. EVALUATION OF POSITIVE CHANGES IN WINTER WHEAT VARIETIES UNDER DAB ACTION	51
Nazarenko M. M. INFLUENCE OF ENVIRONMENT ON WINTER WHEAT PRODUCTIVITY	54
Солонечна О. В. ВИХІДНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗА СТІЙКІСТЮ ДО ВИЛЯГАННЯ	57
Тромсюк В. Д. СЕЛЕКЦІЯ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО НА ПІДВИЩЕННЯ ВИХОДУ СУХОЇ РЕЧОВИНИ ЗЕЛЕНОЇ МАСИ	60
Філоненко С. В., Жидок В. В., Сливний П. Ю. ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕГУЛЮВАННЯ МІКРОЕЛЕМЕНТНОГО ЖИВЛЕННЯ НАСІННЄВИХ РОСЛИН БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	62
Жук О. І. РЕАЛІЗАЦІЯ ПОТЕНЦІАЛУ ВРОЖАЙНОСТІ СОРТІВ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ЗА ПОГОДНИХ УМОВ РОКУ	65
Юрченко С. О., Демченко А. О. КРИТЕРІЇ ДОБОРУ СОРТІВ І ГІБРИДІВ СОЛОДКОГО ПЕРЦЮ (<i>CAPUSICUM ANNUUM L.</i>) ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ЗАХИЩЕНОГО ҐРУНТУ	68
Юрченко С. О., Єфімовський Д. О. ФОРМУВАННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ПОСІВНИХ ЯКОСТЕЙ НАСІННЯ СОЇ	72
Коваленко Н. П., Поспєлова Г. Д., Шерстюк О. Л. ТРАНСФОРМАЦІЯ СЕЛЕКЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ РОДУ <i>ROSA L.</i> : ВІД ЕСТЕТИЧНОГО ДОМІНАНТУ ДО БІОЛОГІЧНОЇ ТА КЛІМАТИЧНОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ	74
Юрченко С. О., Лагута А. І. ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ СОРТОВОГО СКЛАДУ ПОМІДОРА ЇСТІВНОГО (<i>Solanum lycopersicum L.</i>) ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ЗИМОВИХ ТЕПЛИЦЬ	78

Криворучко Л. М., Тищенко В. М., Макаова-Меламуд Б. Є., Котелевський Є. Ю.	80
ГОСПОДАРСЬКО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НОВОГО СОРТУ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ВАЛЕНСІЯ ПОЛТАВСЬКА СЕЛЕКЦІЇ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	
Гулік М. В.	
АКТУАЛЬНІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ КОНОПЕЛЬ ПОСІВНИХ (<i>CANNABIS SATIVA L.</i>) В УКРАЇНІ	82
Баган А. В., Перетяцько Я. О., Литвиненко Н. М.	
АНАЛІЗ СОРТИМЕНТУ ТРОЯНДИ <i>Rosa L.</i>	85

СЕКЦІЯ 3. СОРТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ УРОЖАЙНОСТІ

Філоненко С. В., Бахаутдінов Д. С., Бейдик О. О., Філоненко Л. М.	
АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ГЕРБІЦИДІВ У БУРЯКІВНИЦТВІ	88
Бараболя О. В., Яновський Р. О.	
ПОТЕНЦІАЛ НОВИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ У СУЧАСНОМУ ГОСПОДАРСТВІ	91
Філоненко С. В., Калуцький Є. О., Матюха А. М., Бувалець О. А.	
ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОДУКТИВНИХ ХАРАКТЕРИСТИК БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ ЗА РІЗНИХ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ	94
Кузьменко Н. В., Гутянський Р. А., Глибокий О. М., Жижка Н. Г., Шелякіна Т. А.	
УРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ЗЕРНА СОРТІВ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ ВИРОЩУВАННЯ	98
Огурцов Ю. Є., Буряк Ю. І., Чернобаб О. В.	
УРОЖАЙНІСТЬ БАТЬКІВСЬКИХ КОМПОНЕНТІВ СОНЯШНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА СПОСОБУ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ	100
Красовський В. В., Дяченко-Богун М. М., Шкура Т. В., Чернецька Л. В., Федько Р. М., Черняк Т. В.	
ФОРМУВАННЯ ГЕНОФОНДУ <i>ACTINIDIA CHINENSIS</i> PLANCH. В ХОРОЛЬСЬКОМУ БОТАНІЧНОМУ САДУ	103
Барат Ю. М., Сіренко М. Д.	
ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ ІРГИ КАНАДСЬКОЇ В УКРАЇНІ	111
Марініч Л. Г., Мотрій О. С.	
ВПЛИВ СПОСОБІВ СІВБИ НА ФОРМУВАННЯ ГЕНЕРАТИВНИХ ПАГОНІВ СТОКОЛОСУ БЕЗОСТОГО	113
Марініч Л. Г., Савлук Я. Ю.	
ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ НА ФОРМУВАННЯ КОРМОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ СТОКОЛОСУ БЕЗОСТОГО	115

Рибальченко А. М. ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ НУТУ ЗАЛЕЖНО ВІД ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ	117
Червона В. Л. ВПЛИВ ФРАКЦІЙНОГО КАЛІБРУВАННЯ НАСІННЯ КУКУРУДЗИ НА РІВНОМІРНІСТЬ ПОЛЬОВОЇ СХОЖОСТІ	120
Рибальченко А. М. АГРОЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ СОЇ	122
Філоненко С. В., Самойленко В. В., Дзюба А. В., Кравченко А. В. ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СИСТЕМ ЗАХИСТУ ПОСІВІВ КУКУРУДЗИ ВІД СЕГЕТАЛЬНОЇ РОСЛИННОСТІ	125
Шагурська Н. В. УРОЖАЙНІСТЬ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ	128
Філоненко С. В., Швацький В. А., Климова Т. І. ЕФЕКТИВНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ХІМІЧНОГО МЕТОДУ БОРОТЬБИ З БУР'ЯНАМИ В ПОСІВАХ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	130
Юрченко С. О., Бірюкова В. В. АГРОТЕХНІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗСАДНОГО СПОСОБУ ВИРОЩУ- ВАННЯ ЦУКРОВОЇ КУКУРУДЗИ ДЛЯ ОТРИМАННЯ НАДРАННЬОЇ ПРОДУКЦІЇ	133
Головко М. П., Кулик М. І. АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ЧАСНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ТА УМОВ ВИРОЩУВАННЯ	135
Юрченко С. О., Дудка Є. О. ВЛИВ БІОСТИМУЛЯТОРА НА ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ГІБРИДІВ ОГІРКА ПОСІВНОГО В УМОВАХ ЗАХИЩЕНОГО ГРУНТУ	139
Дика Д. В. УРОЖАЙНІСТЬ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД ОБРОБКИ НАСІННЯ БІОПРЕПАРАТАМИ	143
Юрченко С. О., Коляда Д. Ю. ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ НА УРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ	145
Костенко Р. С., Кулик М. І. УРОЖАЙНІСТЬ БІОМАСИ І НАСІННЯ СОРГО ЦУКРОВОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ ТА АГРОЗАХОДІВ ВИРОЩУВАННЯ	148
Баган А. В., Чамара Р. С. ДЕКОРАТИВНІ ЯКОСТІ ТА БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОСЛИН РОДУ <i>Lilium</i>	153
Барат Ю. М., Богун А. І. ОСНОВНІ ХВОРОБИ І ШКІДНИКИ ВІНОГРАДУ ТА ЗАХОДИ БОРОТЬБИ З НИМИ	155

Барат Ю. М., Дудка Є. О. ЗАХИСТ ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР ВІД ХВОРОБ У ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	158
Шакалій С. М. ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	159
Логвиненко В. В., Решитиловський С. В. ПОШИРЕННЯ ОСНОВНИХ ХВОРОБ СОЇ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНГІ- ЦИДНОГО ЗАХИСТУ КУЛЬТУРИ	161
Цюркало М. М., Кулик М. І. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ЯЧМЕНЮ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ПОСІВІВ	164
Барат М. Ю. РІПАК ОЗИМИЙ – КУЛЬТУРА РІЗНОБІЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ	167
Барат Ю. М., Бірюкова В. В. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ ЛОХИНИ	170
Барат Ю. М., Лагута А. І. ФОРМУВАННЯ КРОН ТА ОБРІЗУВАННЯ ПЛОДОВИХ ДЕРЕВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЙНОСТІ	172
Коваленко Н. П., Дідусенко Р. В. ЕКОЛОГО-ГЕНЕТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ СТІЙКОСТІ СУЧАСНИХ ГІБРИДІВ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ ДО ПАТОКОМПЛЕКСУ ЛИСТКОВОГО АПАРАТУ В УМОВАХ ГІДРОТЕРМІЧНОЇ ДЕСТАБІЛІЗАЦІЇ	174

Список літературних джерел

1. Гурін М. В. Екологічна пластичність і стабільність продуктивності у гібридів F1 томата. *Овочівництво і багтанництво*. 2012. Вип. 58. С. 145–151.
2. Визначник морфологічних ознак сортів помідора їстівного (*Solanum lycopersicum* L.) (наочне доповнення до Методики проведення експертизи сортів помідора їстівного (*Solanum lycopersicum* L.) з визначення відмінності, однорідності і стабільності) / Упорядники: Н. Лещук, В. Хареба, О. Хареба, О. Куц, Л. Рудас, Н. Симоненко, І. Коховська; за заг. ред. С. Мельника. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2024. 58 с.
3. Карачун В. Л. Господарсько-біологічний потенціал індетермінантних гібридів помідора чері у зимових теплицях. *Таврійський науковий вісник*. Серія: «Сільськогосподарські науки». Одеса, 2024b. Вип. 135. С. 89–98. [Електронний ресурс]. URL: https://www.tnv-agro.ksauniv.ks.ua/archives/135_2024/part_1/14.pdf (дата звернення 12.05.2024)
4. Крутько Р. В. Нові лінії помідору з генами якісних ознак, як джерела для селекції. *Генетичні ресурси рослин*. 2018. № 23. С. 66–74.
5. Куракса Н.П., Крутько Р.В. Селекція нових сортів томата для дрібнотоварного господарств населення. *Овочівництво і багтанництво*. 2013. № 59. С. 181–186.
6. Чернешенко В.І., Пашковський А.І., Кирій П.І. Сучасні технології овочівництва закритого ґрунту. Житомир : «Рута» 2018. 400 с.

ГОСПОДАРСЬКО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НОВОГО СОРТУ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ВАЛЕНСІЯ ПОЛТАВСЬКА СЕЛЕКЦІЇ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

**Криворучко Л. М., доцент кафедри селекції, насінництва і генетики,
кандидат с.-г. наук, доцент**

**Тищенко В. М., професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор
с.-г. наук, професор**

Макаова-Меламуд Б. Є. здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії

Котелевський Є. Ю., здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії

Полтавський державний аграрний університет

Поєднання у схрещуваннях новітніх вітчизняних комерційних сортів із сортами, що мають інше географічне походження, забезпечує збагачення генетичного різноманіття [1]. Озимі пшениці різних генетичних груп містять різні комплекси полімерних генів, що сприяють підвищенню урожайності та стійкості [2].

Відповідно до програми селекційних досліджень лабораторії селекції пшениці озимої Полтавського державного аграрного університету щороку

проводиться гібридизація сортів із різним еколого-географічним походженням. Підбір батьківських форм для схрещувань здійснюється з урахуванням віддаленості їхнього походження. До схрещувань залучаються як вітчизняні, так і зарубіжні сорти [3].

З великого масиву селекційного матеріалу, із застосуванням селекційних індексів та маркерних ознак, відібрана селекційна лінія №59/23 (результат схрещування MV 1504♂ / Зелений гай♀). Ця лінія успішно пройшла всі етапи випробувань і у 2024 році передана на кваліфікаційну експертизу до Українського інституту експертизи сортів рослин (УІЕСР) під назвою Валенсія полтавська. Авторами сорту є Тищенко В.М., Дубенець М.В., Котелевський Ю.О., Макаова-Меламуд Б.Є., Криворучко Л.М.

Сорт пшениці м'якої озимої (*Triticum aestivum* L.) Валенсія полтавська створений шляхом схрещування високопродуктивного місцевого сорту *Зелений гай* з угорським сортом *MV 1504*, який відзначається високим рівнем урожайності, проте є пізньостиглим для умов Лівобережного Лісостепу України. Крім того, через низьку посухостійкість у несприятливі роки він формує частково неповнене зерно. Добори на ранніх етапах селекції проводяться за такими головними ознаками: зимостійкість, ранньостиглість, крупність, виповненість та висока якість зерна.

Різновидність – *erythrospermum* (Koern.) Mansf. Колос білий або з жовтуватим відтінком, циліндричний, середньої довжини та щільності. Остюки на верхівці довгі (10-12 см). Зернівка червона, середньої довжини. Рослини низькорослі (70-75 см), стійкі до вилягання та осипання. Сорт характеризується підвищеною зимостійкістю та посухостійкістю, морозостійкість оцінюється у 7 балів. Він належить до середньоранньої групи стиглості, тривалість вегетаційного періоду становить близько 275 діб. Зерно овальне, добре виповнене, маса 1000 зерен – 45-50 г.

За висотою рослин сорт Валенсія полтавська належить до групи низькорослих озимих пшениць, що зумовлено наявністю гена карликовості *Rht1*. Додатковою перевагою є значна товщина соломини другого міжвузля, яка забезпечує високу стійкість до вилягання.

Сорт характеризується довгим колосом (10,1 см) з високою щільністю: середня кількість колосків становить 19,6 шт. Урожайні властивості також підтверджуються показниками кількості зерен із колоса (53,28 шт.) та їх маси (2,31 г). Середня маса 1000 зерен досягає 45,0 г. (при LV = 37-55 г.), що відповідає сучасним посівним та якісним стандартам пшениці м'якої озимої.

Аналіз коефіцієнта варіації показав, що більшість ознак мають низьку мінливість, що свідчить про однорідність сорту. Найвищий рівень варіабельності відзначено для показника кількості зерен (CV% = 20,72), що є типовим для елементів продуктивності сортів пшениці м'якої озимої.

Сорт Валенсія полтавська успішно пройшов повний цикл селекційних випробувань і у 2024 році був переданий на кваліфікаційну експертизу до Українського інституту експертизи сортів рослин (заявка №24012002). Також сорт внесено до Національного центру генетичних ресурсів рослин України.

Список літературних джерел

1. Kryvoruchko L. M., Kotelevskiy Y. Y., Makaova Melamud B. Y. Influence of Stressful Environmental Conditions on the Formation of Grain Quality Indicators of Winter Wheat Varieties of Poltava State Agrarian University *Матеріали VIII Міжнародної інтернет-конференції молодих учених «Генетика та селекція сільськогосподарських культур – від молекули до сорту»* (8 вересня 2025 р., м. Київ). С. 5-6.
2. Криворучко Л. М., Тищенко В. М., Вороненко О. М. Вплив строків сівби на урожайність та якість зерна пшениці озимої. *Таврійський науковий вісник*. Серія: Сільськогосподарські науки. 2024. Вип. 140. С. 139–143.
3. Кириленко В. В., Дубовик Н. С., Гуменюк О. В., Вологдіна Г. Б., Лось Р. М., Дубовик Д. Ю. К. Селекція пшениці м'якої озимої за використання пшенично-житніх транслокацій в умовах центрального Лісостепу: Монографія: Компрінт, 2021. 221 с.

АКТУАЛЬНІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ КОНОПЕЛЬ ПОСІВНИХ (CANNABIS SATIVA L.) В УКРАЇНІ

**Гулік М. В., здобувач ступеня вищої освіти магістр
Науковий керівник – Маренич М. М., професор кафедри селекції,
насінництва і генетики, доктор с. – г. н., професор**

Полтавський державний аграрний університет

Коноплі посівні (*Cannabis sativa* L.) є однією з найдавніших технічних культур, яка в сучасних умовах набуває нового значення для аграрного сектору України. В останні роки спостерігається зростання інтересу до вирощування промислових конопель, що зумовлено їх універсальністю використання (волокно, насіння, олія, біоенергетика) та високою економічною ефективністю.

За даними сучасних досліджень, в Україні відбувається поступове відновлення галузі коноплярства, зокрема збільшуються площі посівів та розширюється сортовий склад культури [1]. Станом на 12.03.2026 р. в Україні зареєстровано 20 сортів промислових конопель, що свідчить про високий рівень розвитку селекції [2].

Наукове забезпечення галузі здійснюється Інститутом луб'яних культур НААН України, який є провідною установою з селекції та технології вирощування конопель. Актуальність досліджень визначається необхідністю підвищення врожайності та якості продукції шляхом удосконалення елементів технології вирощування, зокрема підбору сортів, оптимізації норм висіву та системи удобрення.

В Україні створено значну кількість високопродуктивних сортів конопель посівних, які характеризуються низьким вмістом тетрагідроканабінолу та високими господарсько-цінними ознаками.